

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-78-53>

УДК 339.1

ВИВЧЕННЯ КЛАСИФІКАЦІЇ ТА МАРКУВАННЯ ВИНОГРАДНИХ ВИН В КРАЇНАХ ЄС ЯК ВАЖЛИВИХ ІНСТРУМЕНТІВ АСОРТИМЕНТНОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ЕКСПЕРТИЗИ ЯКОСТІ

STUDY OF CLASSIFICATION AND LABELING OF GRAPE WINES IN EU COUNTRIES AS IMPORTANT TOOLS OF ASSORTMENT IDENTIFICATION DURING CONDUCTING A QUALITATIVE EXPERTISE

Юдічева Ольга Петрівна

кандидат технічних наук, доцент,
Київський національний університет будівництва і архітектури
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4421-3318>

Самойленко Антоніна Анатоліївна

кандидат технічних наук, доцент,
Київський національний університет будівництва і архітектури
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9003-9918>

Хлебнікова Наталія Борисівна

кандидат технічних наук, доцент,
Черкаський державний фаховий бізнес-коледж
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1487-1950>

Yudicheva Olha, Samoilenko Antonina

Kyiv National University of Construction and Architecture

Khliebnikova Nataliia

Cherkasy State Professional Business College

Проаналізовано сутність реформи виноробства, проведеної в ЄС з метою гармонізації національних систем класифікації вина та захисту продуктів певного географічного походження. Виявлено основні класифікаційні ознаки, за якими виноградне вино, виготовлене в країнах-членах ЄС, поділяють на категорії. Вивчено назву категорій і відповідні аббревіатури, які наносять на маркування продукції з метою правильної ідентифікації. Виявлено, що держави-члени ЄС, наприклад Франція та Італія, можуть використовувати і своє традиційне маркування, що стосується найменування походження вина або географічного зазначення. Розглянуто зміст обов'язкової і необов'язкової інформації, яка має бути на етикетках і контретикетках і є вважливим засобом асортиментної ідентифікації під час експертних досліджень.

Ключові слова: ідентифікація, виноградне вино, експертиза якості, маркування, класифікація, маркування.

The essence of the winemaking reform carried out in the EU with the aim of harmonizing national wine classification systems and protecting products of specific geographical origin is analyzed. The main classification features by which grape wine produced in EU member states is divided into categories: wine without geographical origin and wine with geographical origin (protected geographical indication (PGI), protected designation of origin (PDO) have been identified. The names of the categories and the corresponding abbreviations used on product labels for correct identification were studied. It was found that EU Member States, such as France and Italy, may also use their traditional labels relating to the wine's designation of origin or geographical indication. A comparison of the characteristics of the categories of Italian and French wines was carried out according to the national classification and the classification proposed by the European Union. The content of mandatory information that must be placed on a wine label and additional information that can be placed on a back label are considered and are found to be

an important means of assortment identification during expert research. It was found that the mandatory information must have 9 mandatory information elements; all mandatory labeling elements must be placed in the same field of vision on the label so that they can be read simultaneously without the need to rotate the bottle (except for the batch number and allergens); the font size of the marking elements must be at least 1.2 mm. The specified features are intended to provide a more complete description of the species of grape wine, its properties and producers in order to prevent cases of product falsification. It was concluded that the specified features should be taken into account during the assortment identification of grape wines entering Ukraine.

Keywords: identification, grape wine, labeling, qualitative expertise, classification, marking

Постановка проблеми. Сучасний ринок харчових продуктів насичений імпортною продукцією різних груп та найменувань. Ця ситуація має свої переваги, адже український споживач може повністю реалізувати своє право на широкий вибір товарів для задоволення власних потреб, але водночас гостро постає питання якості і відсутності фальсифікації всіх тих, не досить дешевих, харчових продуктів, якими заповнені полиці українських супермаркетів. Шахрайство з виноградними винами може мати різні форми, особливо тоді, коли мова йде про якісні і популярні вина з Італії та Франції. Можна зустріти неправильне маркування виноградного вина або підробити його походження, наповнивши пляшки менш якісним чи менш «статусним» напоєм. Уряди країн, які є лідерами з виноробства, постійно контролюють вино і тестують його якість. Але у світі тисячі виноробних підприємств одночасно виготовляють великі об'єми вина і не можливо за всім прослідкувати. Саме тому актуальним залишається моніторинг за виноградними винами, тобто є постійна потреба, зокрема у вивченні властивостей, класифікації, встановленні відповідності товару його конкретній асортиментній позиції за назвою, характеристиками та властивостями, а також визначенні його відповідності нормативним документам та інформації на маркуванні. Експертні дослідження виноградних вин під час яких проводять асортиментну ідентифікацію дозволяють переконатися, що товар не є фальсифікованим та відповідає сподіванням споживача за якістю та безпечністю. Крім того, ідентифікація товарів, зокрема і асортиментна, відіграє важливу роль для забезпечення правильності заповнення митних декларацій, дотримання митних правил, визначення розміру митних зборів та інших платежів. Ідентифікація є попереднім етапом класифікації товарів і має важливе значення для формування товарних потоків, прискорення митних процедур та підвищення їх ефективності [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми експертизи товарів, їх іден-

тифікації та фальсифікації в повному обсязі висвітлено в наукових працях таких авторів як Воробець М. М., Сачко А. В., Кобаса І. М., Дубініна А. А., Овчиннікова І. Ф., Дубініна С. О., Летута Т. М., Науменко М. О., Ковальчук Х. І., Павлишин М. Л., Назаренко Л. О. та нормативних-правових документах. Залежно від призначення товарів розрізняють споживчу, асортиментну (видову) та якісну (кваліметричну) ідентифікацію. А залежно від належності товару до конкретної партії – товарно-партійну. Асортиментна, або видова, ідентифікація – це встановлення відповідності певного товару його конкретній асортиментній характеристиці, зокрема сукупності видових властивостей і ознак, які визначають функціональне призначення товару та принципів розбіжності між ним і товарами інших асортиментних груп [2–5]. Майже всі види експертиз починають з процедури ідентифікації, яка включає в себе етапи: формулювання мети та визначення критеріїв ідентифікації конкретного товару; вибір засобів ідентифікації; обрання методів ідентифікації. Під критеріями ідентифікації розуміють характеристики і властивості товарів, які дають можливість встановити його відповідність певному еталонному зразку; інформації, наведеній на маркуванні та у товаросупровідних документах; приналежності дослідного зразка до групи однорідних товарів. Під час експертних досліджень виділяють основні групи критеріїв: загальні (властиві всім товарам, зокрема найменування, виробник, маркування, об'єм, маса, призначення тощо); специфічні (притаманні певному товару). Зазвичай для об'єктивності враховують максимальну кількість критеріїв. Засоби ідентифікації – це стандарти, технічні регламенти, технічні умови та товаросупровідні документи [2–5]. Стосовно методів, то найчастіше під час проведення асортиментної ідентифікації обирають аналітичний метод (визначення відповідності товару за визначеними показниками вимогам нормативної, технічної документації, маркування). На сьогодні найважливішим засобом ідентифікації виноградних вин, є маркування,

що містить максимально повну інформацію про товар, придатну для цілей ідентифікації.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета – дослідити критерії, які використовуються в країнах ЄС (зокрема, в Франції та Італії) під час класифікації винограджних вин; вивчити обов’язкові і необов’язкові елементи маркування винограджних вин в країнах ЄС з метою їх максимально повної і правильної асортиментної ідентифікації та уникнення фальсифікації.

Виклад основного матеріалу дослідження. З моменту реформи 2009 року законодавство ЄС поділяє вино на дві основні категорії: вино без географічного походження;

вино з географічним походженням (табл. 1). Держави-члени ЄС можуть продовжувати використовувати свої «традиційні терміни», що стосуються найменування походження або географічного зазначення. Наприклад, Італія – свої традиційні терміни: DOCG, DOC, IGT, а Франція – IGP, AOP (AOC). На рис. 1–2 наведено стару і нову класифікаційні піраміди італійських вин, які є чинними в наш час.

У табл. 2 наведено ідентифікаційні ознаки італійських вин згідно зі старою класифікацією (до 1 серпня 2009 року) [7].

Згідно з новою класифікацією (з 1 серпня 2009 року) (рис. 1) італійські вина поділяють на [8–10]:

Таблиця 1

Класифікація винограджних вин

Класифікація вин згідно із законодавством ЄС	Вино без географічного походження (Wine without a geographic origin)	Вино з географічним походженням (Wine with a geographic origin)	
		Захищене географічне зазначення (Protected Geographical Indication –PGI чи IGP)	Захищене найменування походження (Protected Designation of Origin – PDO (DOP))
Італія	vino	IGP / IGT	DOC та DOCG або DOP (PDO)
Франція	vin de france	IGP	AOP (AOC)

Джерело: сформовано і узагальнено авторами на основі опрацювання джерела [7]

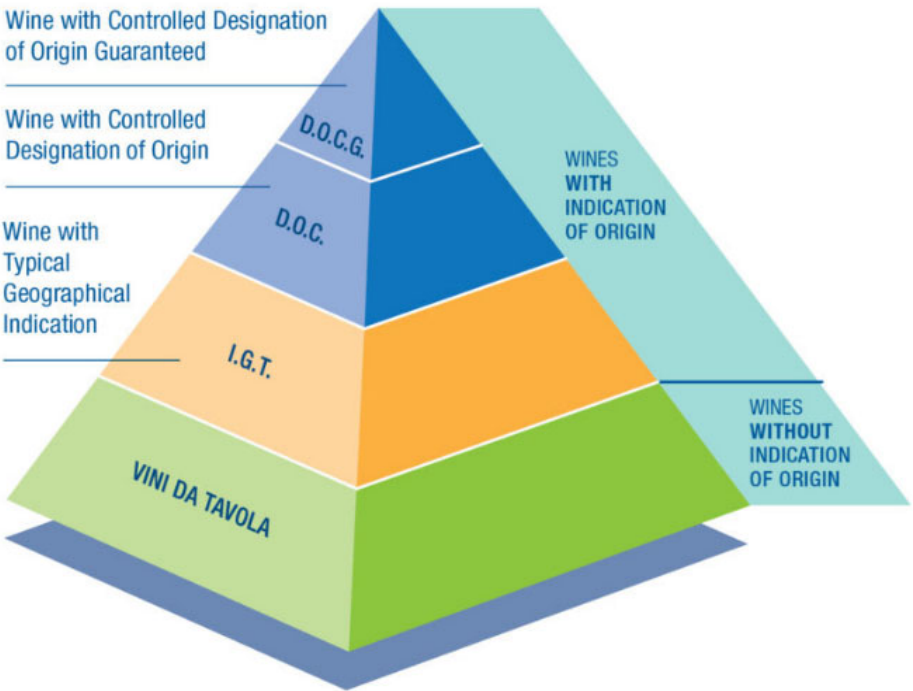

Рис. 1. Стара класифікаційна піраміда італійських вин (до 1 серпня 2009 року)

Джерело: Karlsson P. The European wine classification system [7]

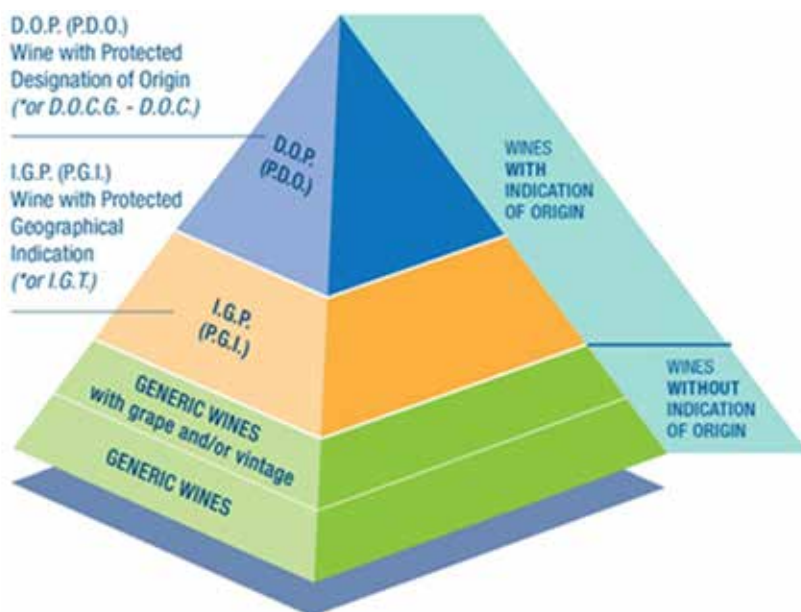

Рис. 2. Нова класифікаційна піраміда італійських вин
(з 1 серпня 2009 року)

Джерело: Karlsson P. *The European wine classification system* [7]

Таблиця 2

Загальна характеристика категорій італійських вин
згідно з класифікацією до 1 серпня 2009 року

Категорія	Відмінні ознаки сировини і технології виготовлення
VDT (Vino da Tavola) – столове вино	а) можуть бути виготовлені з винограду, вирощеного будь-де в Італії; вина не мають географічного зазначення б) не підлягають суворим правилам якості чи виробництва; рідко бувають достатньо високої якості для експорту
Vini IGT (<i>Indicazione Geografica Tipica</i>) – типові вина із зазначенням географічного походження	а) вино виробляється в певному географічному районі та відповідає певним виробничим стандартам б) вино можна виготовляти з сортів винограду або купажів винограду, не дозволених класифікаціями DOCG та DOC; в) винороби можуть експериментувати з сортами винограду, техніками виноробства та географічними межами
Vini DOC (<i>Denominazione di Origine Controllata</i>) – вина з контрольованим позначенням походження	а) обмежена географічна зона виробництва; б) лише затверджені сорти винограду в) суворі правила виноробства та витримки; г) стандарти виробництва повинні відповідати певним критеріям, д) вина підлягають хімічному та органолептичному аналізу
Vini DOCG (<i>Denominazione di Origine Controllata e Garantita</i>) – вина з контрольованим та гарантованим походженням; найвища якість	а) суворі вимоги до сортів винограду (використовують лише дозволені сорти винограду); б) обмежують виробництво – вино вироблене в конкретному, традиційному для певного виду вина регіоні Італії; суворі вимоги до врожайності винограду; в) ретельний підхід до визначення необхідної стиглості винограду для збору врожаю; г) уточнена технологія виготовлення; д) затверджені вимоги до витримки в бочках та пляшках перед тим, як вино потрапить на ринок. е) дослідження фізико-хімічних показників і органолептичних показників у кожній партії вина; офіційна процедура дегустації групою експертів, яка гарантує унікальність смаку; є) вино повинне мати продемонстровану якість протягом щонайменше 5 років як DOC

Джерело: сформовано, узагальнено та адаптовано авторами на основі опрацювання джерел [7–10]

а) звичайні вина (з можливістю зазначення врожаю та/або сорту винограду) – Generic wines (with the possibility of indicating vintage and/or grape). Це вина без зазначення походження, які можуть бути виготовлені з винограду з різних регіонів та/або з різних держав-членів ЄС. На їх етикетці може бути зазначено врожай та/або сорт використаного винограду. Позначення на етикетці винограду обмежується лише кількома сортами: Каберне, Каберне Фран, Каберне Совіньйон, Шардоне, Мерло, Совіньйон, Сіра;

б) IGP (PGI) – захищене географічне зазначення (Protected Geographical Indication). Ця назва використовується для позначення продукту, що походить з певного місця, регіону або, у виняткових випадках, країни, для якої певна якість, репутація або інші характеристики пояснюються географічним походженням вина. Принаймні 85% винограду, що використовується для виробництва цих вин, походить з цього географічного району. Тобто, для PGI 85% винограду повинно походити виключно з обмеженої території, а виробництво вина відбувається виключно в цьому районі. Крім того, вина PGI отримують з сортів винограду, що належать до *Vitis vinifera*, або шляхом схрещування видів *Vitis vinifera* та інших видів роду *Vitis*.

в) DOP (PDO) Захищене позначення походження (Protected Designation Of Origin). Це назва, що використовується для позначення продукту, що походить з певного місця, регіону або, у виняткових випадках, країни, якість або характеристики якого суттєво або виключно зумовлені його походженням. Для PDO 100% винограду повинно походити виключно з обмеженої території, а виробництво вина відбувається виключно на цій території. Вина PDO отримують з сортів винограду, що належать до *Vitis vinifera*, або шляхом схрещування видів *Vitis vinifera* та інших видів роду *Vitis*.

Щодо французької класифікації вин, то вона представлена трьома основними рівнями, починаючи від найбільш регульованого до найменш регульованого, відповідно до стандартів Європейського Союзу:

– AOP (Appellation d'Origine Protégée) – найпрестижніше позначення, яке гарантує, що вино вироблено у чітко визначеному географічному районі (наприклад, Бордо, Бургундія, Шампань) з дотриманням суворих правил щодо сортів винограду, методів вирощування та технологій виноробства. Перед отриманням сертифіката повинно пройти перевірку якості.

До 2012 року ця класифікація була відома як AOC (Appellation d'Origine Contrôlée), але

– IGP (Indication Géographique Protégée) – проміжна категорія якості, менш обмежувальна, ніж AOP, але все ще прив'язана до певного регіону. Ці вина можуть вироблятися на більшій території, ніж вина AOP; існує менше обмежень щодо сортів винограду та технологій виноробства, а виробники мають більшу свободу; зберігає зв'язок зі своїм регіоном походження;

– Vin de France (раніше Vin de Table) – найпростіша та найменш обмежувальна категорія. Вина Vin de France не мають конкретних географічних зобов'язань і обмежень щодо використовуваних сортів винограду. Виробники мають свободу експериментувати з різними сумішами та стилями. Зазвичай доступніші, ніж вина IGP та AOP.

Етикетку, наклеєну на пляшку, можна розглядати як ідентифікаційну картку вина, тому вона повинна містити точні деталі та ілюстрації, спеціально розроблені для того, щоб допомогти експертам провести асортиментну ідентифікацію, а споживачам зорієнтуватися під час вибору напоїв.

Отже, етикетка передає цілий ряд важливої інформації про вино та його характеристики. Інформація має бути чіткою, повною та такою, що підлягає перевірці. У зв'язку з цим Європейський Союз видав низку точних правил, щоб створити єдине законодавство на європейському рівні [8–10].

Нещодавно було внесено роз'яснення та гармонізацію до європейського регулювання маркування вин, що є фундаментальним питанням у винному праві. Для захисту споживача маркування вин суворо регулюється законом. Етикетка повинна містити точну та чесну інформацію про продукт. Таким чином, для того, щоб продавати своє вино конкретно у Франції чи Італії та і по всьому Європейському Союзу, виробники повинні дотримуватися правил щодо представлення та маркування вин. Законодавство розрізняє *обов'язкову інформацію*, яка має бути розміщена на етикетці вина, та *додаткову інформацію*, яка може бути розміщена на контретикетці.

Обов'язкова інформація. Перелік вимог до маркування вина, що передбачені ст. 119 Регламенту Європейського Парламенту та Ради № 1308/2013 та ст. 40 і наступними нового Регламенту Комісії № 2019/33 від 17 жовтня 2018 року, який набрав чинності 14 січня 2019 року, передбачає: наявність

9 обов'язкових інформаційних елементів; всі обов'язкові елементи маркування повинні бути розміщені в одному й тому ж полі зору на етикетці, щоб їх можна було прочитати одночасно без необхідності обертання пляшки (за винятком номера партії та алергенів); розмір шрифту елементів маркування – не менше 1,2 мм. Деякі обов'язкові елементи (номер партії та вміст алергенів) можуть знаходитися поза полем зору, в якому відображаються інші обов'язкові вказівки. Приклад застосування обов'язкових вимог до маркування французьких виноградарських вин наведено на рис. 3.

На рис. 3 зазначено основні елементи обов'язкової інформації [11]:

1) *назва категорії продукції виноградної лози* (The name of the product category of the vine)- категорія продукту, до якої належить вино, зокрема: вино, ігристе вино, молоде вино в процесі бродіння, лікерне вино тощо. Для вин із позначкою АОС або АОР це позначення може бути замінено словами «*appellation d'origine contrôlée*» або «*appellation d'origine protégée*» з назвою географічного регіону. Для вин із захищеним географічним зазначенням після напису «*Protected Geographic Indication*» вказується назва позначення;

2) *міцність* (Acquired Alcohol Density Titles (TAVA) – міцність алкоголю за об'ємом виражається в одиницях або піводинацях відсотка та позначається символом «% vol». Йому може передувати позначка «*actual alcoholic strength*» або «*alcohol acquired*» або скорочення «*Alc.*». Висота шрифту має бути не менше: 5 мм якщо номінальний об'єм > 100 сантілітрів (100 cl); 3 мм якщо номінальний об'єм від 20 до 100 сантілітрів; 2 мм, якщо номінальний об'єм до 20 сантілітрів (20 cl);

3) *зазначення походження* (Indication of provenance). Для вин із сертифікатом АОС, АОР або ІГР назва країни походження повинна бути зазначена на етикетці: «*вино Франції*» (wine of France), «*вироблено у Франції*» (produced in France), «*продукт Франції*» (product of France). У випадку вин без географічного зазначення, походження має бути зазначене в торговому описі «*вино Франції*» (wine of France), «*Вино ЄС*» (Wine of the EU) або додатково «*produit en/au/aux/à...*» або «*product of/of/d'...*»;

4) *номінальний об'єм* (The nominal volume). На етикетці має бути зазначено об'єм пляшки вина. Для кожної категорії вина визначено діапазон звичайних об'ємів. Вина повинні

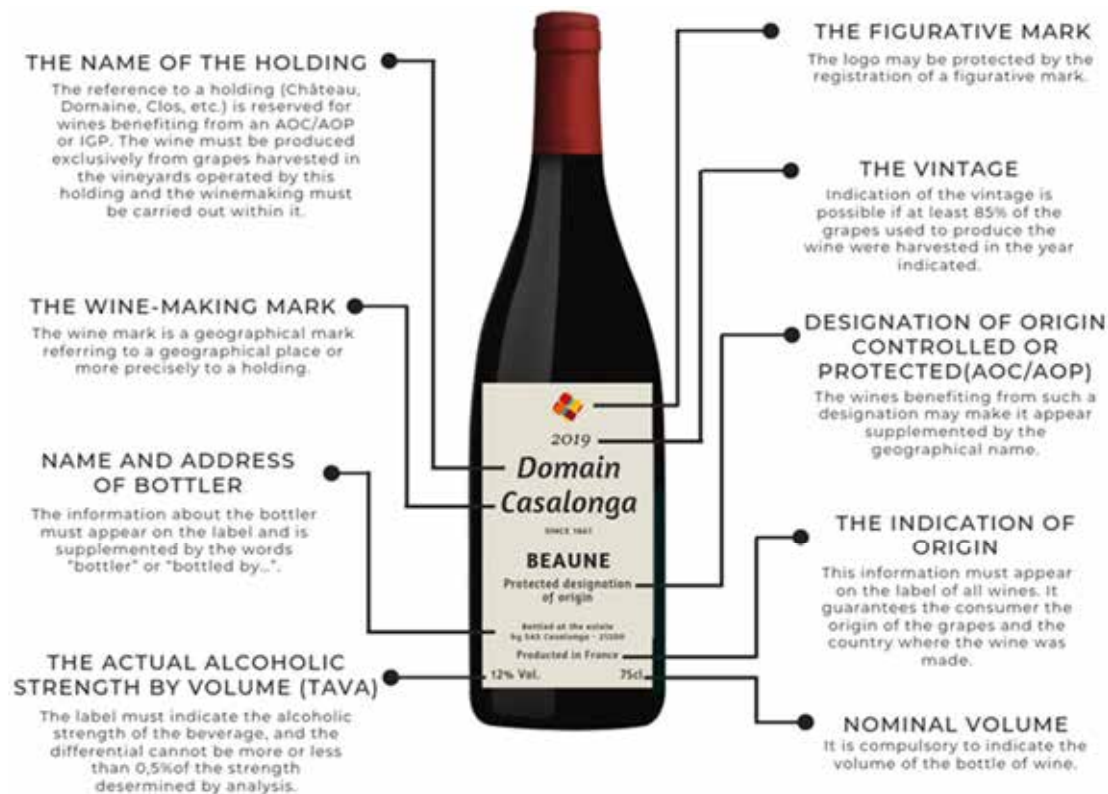

Рис. 3. Приклад нанесення обов'язкової інформації на маркування французьких виноградарських вин

Джерело: Regulation of wine labeling in the EU [11]

продаватися в таких об'ємах: 125, 200, 375, 750, 1500 мл (ml);

5) *назва та адреса компанії, яка розлила вино* (Bottler name and address)

Інформація про компанію, що здійснила розлив вина (назва та адреса) повинна бути зазначена на етикетці та доповнена словами «розливник» (bottler) або «розлито...» (bottled by...);

6) *номер партії* (The batch number). Партія являє собою набір одиниць вина для реалізації, яке вироблене або упаковане за практично ідентичних умов. Номер партії складається з цифр та/або літер, попереду яких зазначають велику літеру «L»;

7) *алергени* (The Allergens). Якщо вино містить інгредієнти, які можуть викликати побічні реакції у споживача, на етикетці має бути зазначено «містить» («contains») (французькою або іншою мовою Європейського Союзу), а потім такі алергени: сульфіти (Sulphites); молоко, яйця та їх похідні (milk and eggs and their derivatives);

8) *повідомлення про вплив на здоров'я* (The health message). У Франції алкогольні напої (з вмістом спирту понад 1.2% vol.) повинні містити на етикетці медичне повідомлення для вагітних жінок, яке закликає не вживати алкоголь під час вагітності, наприклад: «Вживання алкогольних напоїв під час вагітності, навіть у невеликих кількостях, може мати серйозні наслідки для здоров'я дитини» (The consumption of alcoholic beverages during pregnancy, even in small quantities, can have serious consequences for the health of the child), або піктограму, що зображує вагітну жінку в колі з перекресленою лінією (рис. 4).

Рис. 4. Медичне повідомлення «The consumption of alcoholic beverages during pregnancy, even in small quantities, can have serious consequences for the health of the child» на маркуванні французьких вин

Джерело: Regulation of wine labeling in the EU [11]

9) *вміст цукру*. Це позначення є обов'язковим лише для ігристих вин, ігристих газованих, якісних або ароматичних, для

яких можуть використовуватися такі терміни залежно від вмісту цукру (г/л): Natural gross – менше 3; Extra gross – вміст включено; Gross – менше 12; Extra dry – від 12 до 17; Dry – вміст від 17 до 32; Half-dry – від 32 до 50; Soft – більше 50 г/л. Допускається похибка – 3 г/л між зазначеними і фактичним вмістом.

Необов'язкова інформація. Необов'язкові твердження – це додаткові твердження, які не обов'язково мають бути на етикетці, але регулюються. Вони передбачені статтею 120 Регламенту Європейського Парламенту та Ради № 1308/2013 та регулюються статтями 49 та наступними нового Регламенту Комісії № 2019/33 від 17 жовтня 2018 року.

1) *урожай та сорт винограду* (Vintage and grape variety). Згадка про врожай вимагає, щоб щонайменше 85% винограду, яке використали для виробництва вина, було зібрано протягом відповідного року. Якщо використовується назва двох або більше сортів винограду, вино має бути виготовлено зі 100% цих сортів, а сорти винограду мають бути вказані в порядку зменшення кількості використаної пропорції.

2) *вміст цукру в неігристих винах* (Sugar content of non-sparkling wines). Хоча це обов'язково для ігристих та ігристих газованих вин, для інших вин це необов'язково. Наприклад, можуть зазначати такі відомості про вміст цукру, г/л: Dry (сухе) – менше 4; Half-dry (напівсухе) – менше 12; Sweet (солодке) – від 12 до 45; Sweet (солодке) – більше 45;

3) *традиційні терміни* (Traditional mentions). Традиційні терміни використовуються для позначення певної якості або віку вина. Вони зарезервовані для вин, що мають сертифікати AOC/AOP або IGP. Наприклад, у Франції використовуються такі терміни: «château», «hospice», «Clairnet», «clos», «cru bourgeoise», «primeur», «village», «AOC», «vin de paille».

4) *посилання на методи виробництва* (Reference to production methods)

Вина, що реалізуються в Європейському Союзі, можуть стосуватися певних методів виробництва, зокрема бродіння, дозрівання або старіння вина: «витримка в дубових бочках» («aged in oak barrels»), «ручний збір» («manual harvesting»), «старі лози» («old vines»), «традиційний метод» («traditional method») для ігристих вин тощо. Якщо вино витримувалося або дозрівало в дерев'яній ємності щонайменше шість місяців можуть використовуватися такі твердження: «витримане в бочках» / «витримане в бочках з ...» («aged in drums»/ «aged in drums of ...»),

«ферментоване в бочках» («fermented in barrels»), «ферментоване в бочках з ...» («fermented in barrels of...»), або «витримане в бочках» («aged in barrels») або «витримане в бочках з ...» («aged in barrels of...»).

5) *географічне зазначення* (Geographical Indication). Вина з АОС/АОР або GI можуть використовувати назву меншого або більшого географічного району, якщо дозволяють їхні специфікації (рис. 5).

Рис. 5. Позначка, що характеризує географічний район виробництва вина

Джерело: Regulation of wine labeling in the EU [11]

6) *назва операції* (The name of the operation). Посилання на холдінг (Château, Domaine, Clos, Mas тощо) зарезервований для вин під АОС/АОР або IGP. Вино повинно бути виготовлене виключно з винограду, зібраного на виноградниках, що експлуатуються цим господарством. Виноробство повинно здійснюватися повністю на території господарства.

7) *символи, що засвідчують якість вина* (Qualitative symbols). Символи, що стосуються

АОС/АОР та GI, можуть використовуватися у формі певних логотипів разом із назвою географічного зазначення. Щодо органічного вина, якщо виробник відповідає критеріям органічного виноградарства, він може використовувати органічний логотип ЄС або логотип, що відповідає колективному сертифікаційному знаку «Organic Agriculture» (рис. 6), що існує у Франції:

Рис. 6. Сертифікаційний знак «Organic Agriculture»

Джерело: Regulation of wine labeling in the EU [11]

Також на етикетці можуть бути вказані нагороди або медалі, отримані під час дегустацій вин, що проводяться у Франції.

Законодавство ЄС об'єднує італійські вина зі старим маркуванням DOC та DOCG під аббревіатурою DOP (PDO – захищене позначення походження).

На рис. 7 наведено приклад маркування на етикетці італійського виноградного із нанесенням обов'язкової і додаткової інформації.

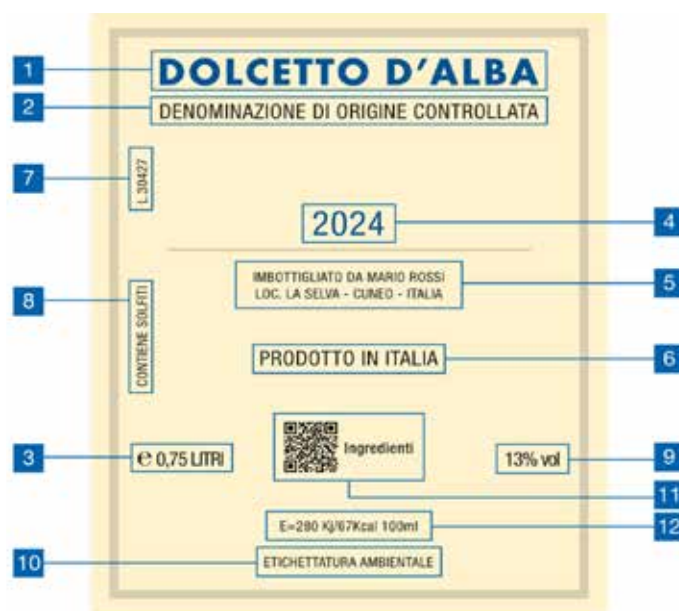

Рис. 7. Приклад нанесення інформації на етикетку італійського вина [12]

Джерело: Confederazione Nazionale dei Consorzi volontari per la Tutela delle Denominazioni dei Vini Italiani [12]

Табл. 3 містить роз'яснення основних позначок маркування італійських вин.

Вся обов'язкова інформація повинна бути розміщена в одному і тому ж полі зору (на лицьовій або зворотній стороні пляшки), за винятком року, зазначення партії, інформації щодо наявності сульфитів та екологічних ознак, які також можуть бути розміщені окремо, поза цим полем зору. Важливою ідентифікаційною ознакою італійських виноградинних вин DOC та DOCG є наявність на шийці пляшки пронумерованої державної паперової пломби Контрольну стрічку розміщують таким

чином, щоб вона могла бути пошкоджена під час відкривання пляшки.

Висновки. В ЄС, після проведеної реформи, яка гармонізувала різні класифікаційні системи в країнах-членах, вино почали поділяти на дві основні категорії: вино без географічного походження та вино з географічним походженням (двох підкатегорій: захищене географічне зазначення (PGI); захищене найменування походження (PDO). Метою реформи було зазначено захист продуктів певного географічного походження. Водночас, держави-члени можуть продовжувати

Таблиця 3

Роз'яснення основних позначок на маркуванні вин Італії

№	Пояснення
1	Походження вина згідно з відповідними Правилами виробництва
2	Специфічна традиційна класифікація – «Controlled Designation of Origin» DOC або Controlled and Guaranteed Designation of Origin DOCG. Ця інформація може супроводжуватися і замінюватися аббревіатурою DOP (PDO) – Protected Designation of Origin згідно з європейськими підходами до позначення походження
3	номінальний об'єм вина (litres (у літрах), сантилітрах (centilitres) або millilitres (мілілітрах))
4	Рік урожаю. Починаючи з 2010 року в Італії зазначення року є обов'язковим для всіх вин DOCi DOCG, за винятком ігристих (sparkling), шипучих (fizzy) та кріплених (fortified)
5	Назва компанії, яка проводило розлив вина (або виробника/роздрібного продавця, де це дозволено) разом із зазначенням назви муніципалітету, де розташовано виробниче підприємство і назвою держави-члена походження (Італія)
6	Зазначення походження. Термін «вироблено в» («produced in») або «вино з» («wine of»), або «продукт з» («product of»), а протім назва держави-члена і зазначення району, де було зібрано і перероблено виноград
7	Номер партії. Вказує на пляшки з однієї партії або ділянки, які виготовлено практично за однакових умов. Зазвичай перед номером партії є позначка «L»
8	Позначка «містить сульфіти», яка надає інформацію про те, що продукт було оброблено алергенами, зокрема діоксидом сірки. Така позначка є обов'язковою, якщо вміст сульфитів перевищує 10 мг/л
9	Фактична міцність напою. Вміст алкоголю має бути наведений у відсотках за об'ємом, наприклад, 10 % об. (10% vol.), 10,5 % об. (10.5% vol.). І може передувати формулюванню «фактична міцність алкоголю» («actual alcoholic strength»), або «фактичний алкоголь» («actual alcohol») або «алк.» («alc.»)
10	Екологічне маркування. З 1 січня 2023 року, відповідно до положень Європейського Союзу, на етикетці обов'язково треба зазначати відповідні інструкції щодо утилізації упаковки. Інформація має стосуватися всіх складових упаковки, зокрема пляшки, корку та інших елементів. Вся інформація також може бути передана через цифрові канали на вибір (вебсайт, QR-код)
11	Декларація про склад. З 8 грудня 2023 року перелік інгредієнтів (виноград, добавки, допоміжні речовини, цукровий сироп та їх кількість) має бути вказаний на етикетці виноробної продукції. Цей перелік може бути дематеріалізований та доступний через QR-код з написом «інгредієнти» («ingredients») перед ним
12	Декларація про харчову цінність. З 8 грудня 2023 року на етикетці виноробної продукції має бути вказано декларацію про харчову цінність (енергетична цінність, вміст жирів, насичених жирних кислот, вуглеводів, цукрів, білка та солі). Можна зазначати лише енергетичну цінність, продукту, позначену літерою «E» за умови, що інша інформація дематеріалізована за допомогою належним чином зазначеного QR-коду

Джерело: сформовано, узагальнено та адаптовано авторами на основі опрацювання джерел [12]

використовувати свої «традиційні терміни», що стосуються найменування походження або географічного зазначення. Зазначені особливості потрібно враховувати під час асортиментної ідентифікації виноградних вин, які надходять в Україну.

Водночас в країнах ЄС почали використовувати єдині підходи до маркування своєї

виноробної продукції. Зокрема вся інформація, яку наносить на етикетки і контретикетки поділена на обов'язкову і необов'язкову. Зазначені особливості мають за мету більш повно розповісти про видову приналежність виноградного вина, його властивості та виробників задля запобіганню випадкам фальсифікації продукції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Пахольук О., Дзюбинський А., Передрій О., Мартосенко М. Особливості ідентифікації товарів при здійсненні експортно-імпорتنих операцій. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*. 2023. № 324(6). С. 146–149. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2023-324-6-23>
2. Воробець М. М., Сачко А. В., Кобаса І. М. Ідентифікація та методи виявлення фальсифікації : навч. посіб. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Юрія Федьковича, 2017. 96 с.
3. Дубініна А. А., Овчиннікова І. Ф., Дубініна С. О., Летута Т. М., Науменко М. О. Методи визначення фальсифікації товарів. Київ : Видавничий дім професіонал, 2022. 272 с.
4. Ковальчук Х. І., Павлишин М. Л. Основи митної експертизи: навчально-методичний посібник. Львів : ЛІЕТ, 2015. 240 с.
5. Назаренко Л. О. Ідентифікація та фальсифікація продовольчих товарів: слайдкурс: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 240 с.
6. Мамай О. І., Кузьміна Т. О., Цибенко М. О. Фальсифікація та ідентифікації виноградних вин на основі органолептичних та фізико-хімічних показників. *Інновації в управлінні асортиментом, якістю та безпекою товарів і послуг* : матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф., 3 грудня 2020 р., м. Львів. Львів : Вид-во «Растр-7», 2020. С. 71-73.
7. Karlsson P. The European wine classification system, AOP, DOC, PGI, PDO etc. (April 17, 2021). URL: <https://www.bkwine.com/features/more/european-wine-classification-system/> (дата звернення: 18.09.2025)
8. Vigolo P. Your complete guide to French Wine Classification (March 29, 2025). URL: <https://www.vinoandbeyond.com/your-complete-guide-to-french-wine-classification/> (дата звернення: 18.09.2025).
9. Understanding French Wine Classifications – AOC. (July 2, 2023). URL: <https://swifterm.com/understanding-french-wine-classifications-aoc-wine/> (дата звернення :18.09.2025)
10. Barnaby Eales. Navigating French Wine Labels: Expert Tips on Regions and Quality Indicators (April 7, 2025). URL: <https://www.cellartours.com/blog/france/french-wine-labels> (дата звернення: 18.09.2025).
11. Regulation of wine labeling in the EU. URL: <https://www.casalonga.com/actualites-et-documentation-pi/secteur-vitivinicole-et-agroalimentaire/reglementation-du-secteur-des-boissons-alcoolisees/regulation-of-wine-labeling-in-the-eu.html?lang=en> (дата звернення : 18.09.2025)
12. Confederazione Nazionale dei Consorzi volontari per la Tutela delle Denominazioni dei Vini Italiani. URL: <https://www.federdoc.com/en/how-to-read-the-label-of-wines-with-designation-of-origin/#:~:text=The%20label%20applied%20on%20a%20bottle%20can,nature%20of%20the%20product%20it%20refers%20to> (дата звернення: 18.09.2025).

REFERENCES:

1. Pakholyuk, O., Dzyubyns'kyi, A., Peredriy, O. and Martosenko, M. (2023) Osoblyvosti identyfikatsiyi tovariv pry zdiysnenni eksportno-importnykh operatsiy. DOI: *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*. 324(6). 146–149. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2023-324-6-23> (in Ukrainian).
2. Vorobets', M. M., Sachko, A. V. and Kobasa I. M. (2017). Identyfikatsiya ta metody yavlyennya fal'syfikatsiyi : navch. posib. Chernivtsi: Chernivets'kyi nats. un-t im. Yuriya Fed'kovycha, 96 s. (in Ukrainian)
3. Dubinina, A. A., Ovchynnikova, I.F., Dubinina, S.O, Letuta, T.M. and Naumenko M. O. (2022). Metody vyznachennya fal'syfikatsiyi tovariv. Kyiv: Vydavnychyy dim profesional, 272 s. (in Ukrainian)
4. Koval'chuk, KH. I. and Pavlyshyn M. L. (2015). Osnovy mytnoyi ekspertyzy: navch.-metod. posib. L'viv: LIET, 240 s. (in Ukrainian)
5. Nazarenko, L. O. (2016). Identyfikatsiya ta fal'syfikatsiya prodovol'chykh tovariv: slayd kurs: navch. posib. Kyiv: Tsentri uchbovoyi literatury, 240 s. (in Ukrainian)

6. Mamay, O. I., Kuz'mina, T. O. and Tsybenko, M. O. (2020). Fal'syfikatsiya ta identyfikatsiyi vynohradnykh vyn na osnovi orhanoleptychnykh ta fizyko-khimichnykh pokaznykiv. *Innovatsiyi v upravlinni asortymentom, yakistyu ta bezpekoyu tovariv i posluh* : materialy VIII Mizhnar. nauk.-prakt. konf., 3 hrudnya 2020 r., m. L'viv. L'viv : Vyd-vo «Rastr-7», S. 71–73. (in Ukrainian)
7. Karlsson P. The European wine classification system, AOP, DOC, PGI, PDO etc. (April 17, 2021). Available at: <https://www.bkwine.com/features/more/european-wine-classification-system/> (accessed September 18, 2025)
8. Vigolo P. Your complete guide to French Wine Classification (March 29, 2025). Available at: <https://www.vinoandbeyond.com/your-complete-guide-to-french-wine-classification/> (accessed September 18, 2025).
9. Understanding French Wine Classifications – AOC. (July 2, 2023). Available at: <https://swifterm.com/understanding-french-wine-classifications-aoc-wine/> (accessed September 18, 2025).
10. Barnaby Eales. Navigating French Wine Labels: Expert Tips on Regions and Quality Indicators (April 7, 2025). Available at: <https://www.cellartours.com/blog/france/french-wine-labels> (accessed September 18, 2025).
11. Regulation of wine labeling in the EU. Available at: <https://www.casalonga.com/actualites-et-documentation-pi/secteur-vitivinicole-et-agroalimentaire/reglementation-du-secteur-des-boissons-alcoolisees/regulation-of-wine-labeling-in-the-eu.html?lang=en> (accessed September 18, 2025).
12. Confederazione Nazionale dei Consorzi volontari per la Tutela delle Denominazioni dei Vini Italiani. Available at: <https://www.federdoc.com/en/how-to-read-the-label-of-wines-with-designation-of-origin/#:~:text=The%20label%20applied%20on%20a%20bottle%20can,nature%20of%20the%20product%20it%20refers%20to> (accessed September 18, 2025).